Ms. 2084

IN NOMINE dñi

Nostri ihesu christi qui est verus deus & verus ho(mo) cuius gloriosissimo sanguine redempti sumus. Eiusque gloriosissime matris semper virginis marie totiusque curie celestis Amen.

Queritur a me. An clerici incedentes sine habitu & tonsura conveniendi sunt coram iudice laico. & an ab ipso sunt puniendi. Et videtur quod non. nisi perdat trina monitione ut c. in audientia de sen. ex. et c. si de vi. et ho. cle. Immo si talis habuit se per annum ut laicus. non tamen debet nec potest puniri per laicum. si perdat trina monitione. de hoc videtur tex. in c. contingit ij de sen. ex. ubi lo(quitur) de eo qui incedebat sine habitu & tonsura. et de clerico nichil habebat. et tex. tamen dicit quod eius perdit trina monitione ad hoc ut perdat privilegium clericale. Sed si videtur tex. iuncta glo. in c. si iudex laicus e. ti. de sen. ex. li. vi. ubi tex lo(quitur) de illo qui se gerebat pro laico et ita crimen commiserat habebatur et dicit quod si talis dephensus in habitu laicali sit incarceratus per iudicem laicum donec se clericum probet. et ibi dicit glo. quod talis hec probatio debet facienda est coram iudice eccl(esiastic)o. Et idem dicit Inno. in c. ut fame de sen. ex. Ad idem facit c. i. de cle. coniuga. in vi. ubi est speciale de clerico dimittente habitum et tonsuram. Ergo secus est dicendum in clerico non coniugato. ut eius si non dimittat habitum & tonsuram non perdat privilegium. Et istam opinionem tenuerunt d(omi)n(us) Card. et do. ab(bas) in c. perpendimus de sen. ex.

Ego tamen puto contrarium esse verum. Pro cuius declaratione distinguo. An clericus gerat se in omnibus ut laicus. et eius qui opinione habebatur pro laico. An vero non habebat se in omnibus ut laicus. Sed ipse dimisso habitu immiscuerat se enormitatibus. tamen primo casu si clericus habet se in omnibus ut laicus et ab omnibus habebatur pro laico puto quod si in criminibus flagrantibus dephendatur quod possit puniri a iudice laico. de hoc videtur tex. in c. i. de apost. ubi tex. sic formaliter loquitur. Clerici qui relicto ordine clericali et habitu suo in apostasia tamquam laici conversantur. si in criminibus deprehensi teneantur per censuram ecclesiasticam non precipimus liberari. Iste tex. lo(quitur) generaliter de clericis qui dimisso habitu et tonsura relicto ordine ut laici conversantur. et dicit quod si tales teneantur deprehensi in criminibus per censuram ecclesiasticam non liberantur. Si non sunt liberandi. ergo iuste punit eos iudex secularis et ita vult ille tex. non trunkando eius verba. Nam cum generaliter lo(quitur) generaliter debet intelligi absque aliqua distinctione. et sic tamen de privilegio fori contra de privilegiis canonis xvii di. si romanorum et in c. solite in si de ma. et obe. et 3. ergo quod si dormivit et ita sumatur c. benta ... cum istis concordat glo. in c. i. pri. dum dicit quod illud c. debet intelligi de his qui tamquam laici

conversati se habebant. fateor tamen quod predicti alias intellexerunt sed non sunt veri. quod dicit contra illum tex. istum intellectum approbat Inno. in d. c. i. de apost. super prima glo. in fi. in verbo liberari. et predicit eundem intellectum ad illud c. et deinde refert alios intellectus. Sed postea dicit quod intellectus predictus quem ille de quo dixi est verior et quod ratio in c. ex parte d. iii de privil. fo. cum. Insuper tamen verbis Inno. ibi. Sed c. bo. tex. nec iudicio in d. c. ex parte allegato per Inno. ubi tex. lo(quitur) de illis qui habebant se pro laicis qui deprehensi in delicto reassumebant habitum et tonsuram et papa vult eos puniri per iudicem laicum ne indulgeretur malicia talium. Alii volunt intelligere illum tex. de his quos non constabat esse clericos. Sed iste intellectus contra verba tex. et caret ratione. Si in dephensis non constaret eos non debet gaudere privilegio clericali. Nec credatur verbo dicentis se clericum nisi probet ut patet in d. c. si iudex laicus in ulti. xpl. de sen. ex. li. vi. unde si ille tex. intelligeretur de illis quos non constat esse clericos: superflueret nec de iure tantum.

Quod enim dubium est quod si delinquens dicit se esse clericum quod non debet ei credi nisi probet. Ad hoc quod nunc. Inno. in c. super litteris de resc. super verbo excludatur. glo. sua que incipit ad excipiendum de crimine etc. et in fi. verbo sed quid dicetis. ubi dicit quod si excipitur aliquem non esse clericum. debet hoc probare. quod iura dicunt in his casibus litteras minas esse. et quod l. legum nisi habeat litteras commendaticias episcopi facientes mentionem de ordine. vel nisi sit tanta presumptio pro ordinato quod transferat presumptionem in adversarium. ut si iniecit tonsuram in illo ordine desernivisse. Alii voluerunt de clerico in maioribus constituto et ita intellexit iam tex. goff. et butri. ubi sic scripsit sunt fidem super c. i. de apost. Idem dixit butri. in c. si de vi. et ho. cle. Sed contra de Inno. ibi dicit quotidie servari quod non perdat privilegium post trinam monitionem ut in c. si iudex laicus de sen. ex. in vi. Sed non credo verum quod servaretur: constitutum in hac civitate paduana. Et audivi a fratre Nicolao de grassis ordinis s. francisci qui dum erat vicarius d. fantini dandulo episcopi paduani istos remittebat iudici seculari. vel istos non defendebat. Et credo quod ragusina disponat quod clerici non incedentes in habitu et tonsura non defendantur per dominum episcopum. Et si ita dicat non esset dicendum quod dictus potens possit tales puniri. Item debet intelligi de Inno. dum dicit quod quotidie petitur quod requiritur monitio si sit crimen commissum non est enorme. quod tunc perdet privilegium sine monitione ut infra dicam. Et quod supra dixi Inno. in c. perpendimus de sen. ex. super verbo cogantur. ubi dicit occasione illius probi fuisse lictum quod

relicto clericali portabat arma et allegat c. i. de apostasia. et c. ex parte d. iii de privil. Et quod dixi si quod sit facienda dicam In

clericus sit in minoribus vel in sacris constit
to. mo. i c. j de vi. et ho. cle. l. vj. Et i
dixit in ca° illis c. constitutos in sacris no
perdere privil. clericale. licet plus peccent. cum
non desinunt esse clerici et clericum imprimere
habent esse caracterem impressum. allt. qui cle. l.
vo. c. j et ij et de cle. coniuga. sane el. ij
Sed archi. et fe. an. ibidem habent contrarium per c.
perpendimus de sen. ex. qd lo. de petro et per
c. de persona xi q. i. i. fi. et per c. si quis sua
dente. xvij q. iiij et per cle. ij de vi. et ho.
cle. et per c. in decorem de vi. et ho. cle.
ubi specialiter non illi qui sunt in sacris si exercent
actus inhonestos. Et ad illud qd dicebat
fe. mo. de caracte. respondet fe. an. dicens
quod etiam existentes in minoribus clericale carac
terem impressum in anima habent. Et opi. Archi.
et fe. an. sequitur lappus alb. et do. do. i c. j
de vi. et ho. cle. li. vj. Ex quo infert
quod quantum ad amissionem privilegii clericalis
non debet fieri differentia inter existentes in sacris et
constitutos in minoribus. ubi delictum est causa
amissionis privilegii ipsius. Et quamvis aliqui dicant
quod ex illis iuribus non possimus sumere fun
damentum et cum licet aut utrosque intellectus consultat
incertitudo in quo sequitur i° c. sit interpretanda
iux. no. per bal. i. l. in ambiguo ff. de re.
dub. Nam ad hoc videtur quod dictum bar. procedit
nisi apparere possit cuius intellectus esset magis
de mente legis vel decre. quia tunc ille intellectus
esset tenendus qui magis lre et menti decre
talis conveniret. Ad hoc qd dicit bar. i. per all. l.
i ambiguo ubi dicit quod quando vox licet plus
significet illa est tenenda que convenit voluntati
desinenti. Ita etiam debemus dicere quod vel lex
vel decre. licet plus intelligatur debemus in sequi quod
convenit voluntati et menti conditoris ipsius
legis vel canonis. Et ita sentit bar. lo. si rete
inspiciatur. ad hoc glo. no. i c. si diligenti
i. v. a. questione de fo. co. quod dicit pro intellectus
non esse tenendum qui lre non consonat. ff. c. i
de app. b. all. lo. de omni privilegio clericali
nec alia pt iteg°. nisi ex re destruat
et ut supra dixi. ita ipsum sentit ibi butri.
quod sentit hoc modo. clericus sine habitu et
tonsura in delictis deprehensus privilegio cle.
non gaudet. Ex quo butr. infert ibi tex. quod
de privilegio fori et canonis et hominis dicitur
tex. quod quando clericus per omnia se habet ut laicus
etiam si enormiter delinquat debet puniri per
iudicem laicum. et hoc per i c. ex parte el. ij
de privil. qd videtur quod tales ex quo per omnia
se habent tanquam laici debent puniri per

iudicem laicum. Nec admittenda sit allegatio
privilegii clericalis ne indulgeatur maliciis
hominum. Unde iste tex. facit quod tales perdunt privilegium
fori et canonis. Et iterum alii qui dant illi
textui expugnent lre et menti illius decre
talis. Unde est quod hic anno i quadam causa occurrente quidam
iactabant i° c. quod ecclesia non tenetur ipsos defendere
¶ Sed si vult potest eos iuvare si dicebat quod
si tales ~~gaudebant~~ gaudent privilegio ecclesia debet
eos iuvare et ideo ff. i. d. iuribus hoc tolleat
nec precipit eos liberari quia non gaudent
privilegio clericali. Et si gaudent tales privilegio
cle. li. facit iniustitiam si non liberarent. Unde
ille decre. sunt ~~...~~ ut faciat ius gene
rale canones ligant omnes et ab omnibus sunt
observande ut i c. j de consti. Item statuta principis
possunt extendi et ab aliis i exemplis ut i c. i. causa
de re iudi. et qd ipse non precipit non alii
debent precipere. l. j. ff. de plegiis. C. de Re. iure
cuiusque l. nemo C. de consilio. li. xi. et
no. fe. an. i. d. c. in causa ad idem c. pa
storalis de deci. et c. sacris qd metus causa
i quibus per quod non credimus et fe. an. ubi dicit
quod illud qd ipse non credidit non alii debent credere
quia statuta principis alii c. extendi humile est
quod omne rum principis ad legis condende induat
tus que sunt constituendis ut i. ff. Sed quod principi
placuit de iure na. gen. et ci. ¶ hoc c. si vero
de iniuri. ubi ff. absolvit a iuramento aliquos
qui coniurassent metu iuramenta Ex quo c. sunt
quod cum pater absolvere quia statuta principis est exten
dendi ab aliis in exemplis possem alias rationes ad
hoc adducere sed quia non expedit pretermitto.
Ex premissis videtur inferendum quod ubi clericus
incedit sine habitu et tonsura et agit
per omnia ut laicus quod tunc non gauderet a
liquo privilegio clericali quae opinio quoque in ~~dubiis~~
dubiis iuribus sed alias quia opinio tenuit timo
i c. i. de apposita. cum quo transit fe. an.
et idem timo. i c. ~~i. de appost~~ perpendimus
i v. cogantur de sen. ex. et goff. et butri.
i. d. c. ex parte iii de privil. licet restringant
ad clericos constitutos in minoribus qd etiam
videtur sensisse fe. an. i c. j de vi. et ho.
cle. i. vj. Et idem dixit butri. i. d. c. i de
appost. Sed archi. fe. an. lappus all. et
do. do. i. d. c. j de vi. et ho. cle. l. vj
Et idem dixit butri. ibi dicunt non esse
faciendam differentiam inter clericos constitutos in
sacris et constitutos in minoribus quoad amissionem

privilegii clericalis ut s[upr]a dixi. Et s[upra] dictis e[ti]am ap[par]et
q[uo]d clericus se gerens p[ro] laico dep[re]hensus in c[ri]-
mine possit puniri p[er] iudice[m] laicu[m] tenuit Alb.
in c. co[n]tingit el. ij de sen. ex. tu ibi no. Iustit
Jo. an. Et ista op[ini]o[n]e[m] te[n]uit glo. i. d. c. ex p[ar]te
i[n] fi. ij glo. et in d. c. co[n]tingit. glo. p[ri]ma de
sen. ex. Et istud videtur co[n]tinue tene[re] doc. i. d.
c. ex p[ar]te el. ij de privil. et in d. c. i. d' apposit
Quatu[m] do. Alb. et Car. aliud dicunt
sin[gula]r[ite]r co[n]siderandus est ult[imus] p[re]dicta[rum] alius cas[us] qui
p[otes]t s[e]p[iu]s co[n]tingere q[ui]a si clericus i[n] moribus
agit directe co[n]tra ordinem clericalem ut q[ui]a co[n]trahit
legitimas nuptias vel cu[m] vidua vel aliq[uem]
mutilat vel occidit. q[ui]a p[er] h[oc] efficitur irr[egulari]s, n[on]
p[ro]pter ordinaria privilegium clericale p[er]dit ut co[n]tinet
s[ecun]d[u]m q[uo]d sequuntur doc. i. d. c. i. de apposit.
et Jo. de imo i. c. tuanus. i. in coll. de cle-
coniuga. Respondendum est modo ad co[n]traria
et p[ri]mo ad c. fi. de vi. et ho. cle. et ad c.
in audientia de sen. ex. q[ui]a ista iura loquuntur
q[uan]do cl[ericu]s licet habitu[m] et tonsura[m] dimiserit non
t[ame]n aliq[ui]d deliquit vel leviter deliquit q[ui]a puta
q[ui]a arma defert. Et in h[oc] c[as]u casu lo[quitur] c. co[n]tingit
el. ij de sen. ex. Nunc du[m] tex. lo[quitur] de
delictis commissis p[er] luxu[m] et s[ic] de delictis
parvis et ita intelligit ibi glo. pen. Secus si de-
licta essent magna sive s[er]ia. Delicta
aut[em] p[ar]va dicu[n]tur ut si cl[ericu]s relicto habitu et
tonsura defert arma vadit de nocte ludat
ad azardum et similia. Delicta aut[em] mag[na] s[un]t
ut furtum homicidium et similia, et ita declarat
do. p[er] in Ext[ra] ca. que i. xiij. q. i. xxiij
certa. Ad c. si iudex laicus in vi[o]l[enti]o co[n]tra
possu[n]t respo[n]deri pluribus modis. et p[ri]mo q[uo]d i[bi] c. lo[quitur] q[uan]do
clericus co[m]misit tale crimen ex quo privatur o[rdi]ne
clericali et h[oc] ap[er]te d[ici]t ille tex. i[n] p[rinci]p[io] ibi et
si notorium fuit q[uo]d idem malefactor sit clericus
q[ui] h[uius]mo[d]i privilegio gaudere debeat. et h[oc] ex[pres]se dicat glo.
in v[erbo] deberet q[ue] i[n]t[ellig]it h[oc] ibi. D[icit] s[ecun]do ille tex.
intelligi i. ult. v[erbo] q[ua]n[do] clericus q[ui] incedebat
ut laicus et qui op[ini]o[n]e reputabatur ab omnibus
laicus no[n] co[m]misit tale crimen ex quo sit privatus
ordine clericali et s[ic] q[uo]d no[n] co[m]misit enorme
crimen et s[ic] intelligitur in c. d[ict]o c. co[n]tingit ij de sen. ex.
Si s[ecun]do clericus incedens sine habitu et tonsura
co[m]misit tale crimen ex quo sit privatus ipso iure
ordine clericali no[n] h[abe]t locum i. d. c. ut ex p[rinci]p[io]
d. c. si iudex laicus i. v[er]bis q[uo]d s[upra] retuli. Et
iste intellectus e[st] de mente Jo. an. i. novella
sup[er] p[re]dicta glo. i. v[erbo] debeat q[ue] i[n]t[ellig]it h[oc] ibi. Nam
inter casus i[n] q[ui]bus clericus no[n] gaudet privilegio
clericali et in q[ui]bus no[n] h[abe]t lo[cum] c. si iudex
laicus inu[m]erat casus notorios p[er] se post Alb. i. c.
co[n]tingit ij de sen. ex. et post Host. i. c. p[re]ven-
dimus de sen. ex. et idem d[ici]t ibidem do. do.
et Alb. antiquus et Jo. an. i. d. c. co[n]tingit po-
nit hunc casum et dicit clericum ex privatum

privilegio clericali q[uan]do se h[abe]t p[er] omnia ut laicus
et deliquit. Unde ille tex. no[n] ob[stat]. Secundo
solent do. do. p[ri]mus Jo. an. q[ui] intelligunt in
textu in v[erbo] ult. q[uan]do p[er] modicum t[em]p[us] se p[ro] laico
gessit. secus si longo t[em]p[or]e et h[oc] modo dicunt
procede[re] i[n] v[er]bo et ex p[re]missis possu[m] tres co[n]clusiones
inferre. Prima. si clericus incedens ut
laicus et reputatus co[mmun]i op[ini]o[n]e p[ro] laico co[m]mittit
p[ar]va crimina et tunc no[n] p[er]dit privilegium clericale
nisi post trina[m] monitionem ut i. d. c. si iudex
laicus et i. d. c. co[n]tingit ij de sen. ex. que
sic loquuntur et sic d[icu]nt i[n] v[erbo] si. Secunda co[nclusi]o
si clericus co[mmun]i op[ini]o[n]e habitus p[ro] laico non
longo t[em]p[or]e mansit ut laicus et p[ro] laico gerens
talis privatur beneficio clericali et si crimen
no[n] sit enorme ut d[ici]t Jo. an. i. d. c. si
iudex laicus v[erbo] ult. de sen. ex. i. vi. et
ibi do. do. Tertia co[nclusi]o clericus se p[er]
omnia h[ab]ens ut laicus et reputatus laicus in-
gerens se criminibus enormibus no[n] gaudet
privilegio cl[er]icali ut i. c. ex p[ar]te ij de privil.
et i. c. i. de apposito. Nec ob[stat] c. co[n]tingit
ij de sen. ex. q[ui]a lo[quitur] in criminibus levibus
et ita intelligit ibi glo. pen. sic et d[ici]t i[n] c.
c. si iudex laicus v[erbo] ult. q[ui]a lo[quitur] in casu
s[ecun]d[u]m q[uo]d clericus no[n] p[er]dit privilegium clericale p[ro]pter
crimen et h[oc] expressit ille tex. i. p[rinci]p[io] et ibi glo.
i. v[erbo] deberet et no. Jo. an. et do. do. sup[er]
ca. ut s[upra] dixi. Unde d[icit] intelligi q[uo]d crimen
enorme no[n] fuit co[m]missum. Nec ob[stat] c. i. de
cle. co[n]iu. i. vi. ubi est sp[eci]ale i[n] cl[er]ico co[n]iugato
dimittente habitum q[uo]d ipso facto p[er]dit privi-
legium cl[er]icale. Unde i[n]fert s[ecus] i. no[n] co[n]iugato
q[uo]d no[n] p[er]dat et si dimittat habitum nisi
precedat trina amonitio istud e[st] motivum
p[er] p[ar]te[m] negativam s[cilicet] q[uo]d no[n] p[er]dat privilegium clericale
Tam[en] ego credo q[uo]d c[ontra]ria ratio int[er] clericum co[n]iu-
gatum et no[n] co[n]iugatum, q[ui]a cl[ericu]s co[n]iugatus
ex sola dimissione habitus p[er]dit privilegium et
si no[n] enormiter deliquit. Unde illud c.
unicu[m] de cle. co[n]iug. li. vi. no[n] multu[m] stringit.
Non ob[stat] c[ontrari]um c. cu[m] no[n] ab ho[m]i[n]e de iudi.
ubi requirit[ur] q[uo]d sit incorrigibilis et c. deg[ra]da[tio]
de pe. i. vi. ubi requirit[ur] deg[ra]da[ti]o. Nam illa
iura loquuntur in clerico incedente sine
habitu et tonsura. Unde concludo q[uo]d u[bi]
clericus se h[abe]t p[er] omnia ut laicus et reputat[ur]
laicus si t[a]lis dep[re]henda[tur] in criminibus enor-
mibus p[otes]t puniri p[er] iudice[m] laicum. Requirit[ur]
t[ame]n q[uo]d dep[re]hendat[ur] in talibus criminibus ut d[ici]t tex.
i. d. c. i. de apposit. et c. ex p[ar]te el. ij d' privil.
Et Host. i. d. c. ex p[ar]te d[ici]t q[uo]d tunc cl[ericu]s dicit[ur]
dep[re]hensus i[n] criminibus vel crimine q[uan]do n[on] est
inficiari locus ut q[ui]a tunc est notorium
de facto ut i. c. fi. de cohabi. cle. et mul. et
c. eviden[ter] de accu. et 3 ho. glo. i. c. ex litera
i. i. glo. de eo q[uo]d dux i. ma. q[uo]d pol. p[er] adul.
et i. c. cu[m] no[n] ab ho[m]i[n]e de iudi. et i. p[ri]ma glo.
et ibi de h[oc] p[er] doc. Et d' h[oc] aliq[ui]d i[n] dicam

Conclusio prima

9° 2a

9° 3a

fit perdunt quod supra dixi. Et si talis clericus sic
delinquens non sit incorrigibilis per ea que supra
dicta sunt. In 2o casu principali istum casum
subdistinguo in duos. Nam si clericus delinquit
licet non habitum per omnia sit ut laicus si tamen clericali
habitu consistit sed enormitatibus perdit privilegium
canonis si quis suadente sive ut eum verberans
vel interficiens non sit excommunicatus ut in c. cum non
ab homine de sen. ex. et in c. 1 et in c. perpendimus
eodem titulo in communi et eodem titulo c. 1 de apostatis
eodem libro et istud tenent omnes doctores ibidem ex c.
tantum quod d. Car. in d. c. perpendimus de sen. ex.
in xii q. 1 qui vult facere contra cum privatus clericus
interficiat et tunc non incurret excommunicationem. Aut iu-
dex illum interficit et tunc incurret excommunicationem non ex-
eo quod faciat contra canonem si quis suadente
quia illo privilegio propter delictum est privatus ipso
iure sed incurret excommunicationem quia violat immunitatem
fori clericorum per c. si de immunitate ecclesiae in vi.
Sed puto quod potest allegari c. perpetuo quod illud
c. ult. modicum facit. Et do. Car. dicit quod c.
perpendimus contrarium intelligitur quod si comites non
inciderint in excommunicationem nec etiam alii interfectores
sed ipse intelligit quod interficeret in proprio ut
privatus non tamquam iudex. Sed do. Car. est
solus in sua opinione quia ceteri doctores nemine
discrepante tenent quod non incurret excommunicationem propter meri-
talium quia sunt privati privilegio canonis et quod
intelligitur illud c. perpendimus quod si comes tamquam
iudex mandaverit interfici dictum presbyterum et
istam dominus in tenere fo. an. et butri. in suo sua-
rio et ipsum expresse licet do. Abb. licet non faciat
mentionem de d. Car. Et confirmo est contra
doctores quod iudex qui clericum punit zelo iustitiae
incurreret excommunicationem: et quod laicus qui interficit clericum
odio vindictae non incurrat similem excommunicationem. Ille
enim qui magis peccat regulariter magis est
puniendus xxiiii q. 1 non afferamus. Sed magis
delinquit interficiens odio vindictae quam iudex
qui clericum interficit zelo iustitiae. Sed privatus
interficiens odio vindictae non incurret excommunicationem
ergo nec iudex interficiens zelo iustitiae. Pre-
terea c. ~~perpetuo~~ de immunitate ecclesiae loquitur quando
actor impeditur quominus possit recurrere ad
iudicem ecclesiasticum ut per hoc impediatur desistere
vel dimittere iudicium ecclesiasticum vel ut compellatur
venire ad secularem iudicem hunc casum precise lo-
quitur ille tex. Sed ergo concludendum est contra illam
opinionem: cum illa constitutio sit penalis et correctoria
iuris antiqui. Unde sequitur si iudex secularis iudi-
caret clericum et eum puniret quod tunc non incurret
excommunicationem ut est tex. iuncta glo. in c. 1 et 2 de
fo. comp. et ibi glo. sed ibi Fe. an. et omnes doc-
tores. Iudex non inferat violentiam persone
ipsius clerici quod tunc incurreret excommunicationem non ex
violatione fori ecclesiastici sed quia facit contra canonem si
quis suadente. Si enim clericus est privatus
privilegio canonis propter delictum: non potest iudex
laicus incurrere excommunicationem ex illo capite ~~exco~~

ex quo non gaudet privilegio canonis. Non incurret
etiam excommunicationem ex violatione fori clericalis quia ubi
iudex laicus iudicare vult non iudicat reum in suum
ideo non incurret excommunicationem ipso iure licet talis reus
sit clericus ut est tex. iuncta glo. in c. 1 de c.
2 de fo. comp. quod non est correcta quia si esset
correcta doctores qui eam sequuntur ibi dicerent
et de hoc est optimus tex. in c. 2 de fo. comp. in vi
ubi patet quod iudex laicus compellens personas
ecclesiasticas ad solvendum decimam non est excommunicatus ipso
iure sed debet compelli per censuram ecclesiasticam ad desisten-
dum. De hoc est tex. aptus in c. 2 de fo. comp.
in vi ubi apertissime patet quod iudex laicus vio-
lans forum clericalem non est ipso iure excommunicatus
ergo contra d. Car. non est curandum. Et dicit ibi Fe.
an. quod etiam si iudex laicus cognoscit clericum
de facto captis pignoribus vel per sequestrationem
bonorum ipsius clerici non incurret excommunicationem dummodo
cessat a captura persone. Et hoc sequitur d. do. ibidem
super glo. in verbo compellimus. Idem dicit Fe.
an. in d. c. 2 de fo. comp. super glo. in verbo decretalibus
Unde si clericus est privatus propter delictum privilegio
canonis non est dubium quod iudex laicus ipsum faciens
interfici incurrat excommunicationem quia non violat privilegium
canonis ex quo talis non habebat id privilegium
Ex violatione etiam fori clericalis non incurret
iudex laicus ipso iure excommunicationem. Ad idem quod no-
tatur in c. decrevimus quod est in c. 2 de iudi. et
post Abb. dicit quod iudex laicus impediens iudi-
cem ecclesiasticum exercere iustitiam in causa pertinente
ad forum ecclesiasticum propterea non incurret ipso iure excommunicationem sed
debet compelli per censuram ecclesiasticam ad desistendum
salvo casu c. perpetuo de immu. eccl. in vi quod
loquitur in actore qui impeditur prosequi suam
iustitiam coram iudice ecclesiastico in causa que etiam
est pertinere ad forum ecclesiasticum de iure vel de
consuetudine. Sed contra predicta dubium est quod contra iuris
quia tunc non haberet locum iste tex. patet cla-
re ex eius verbis quia fundat se in existentia
iurisdictionis ecclesiasticae. Ergo de illa debet constare ut in
c. si clericus laicum de fo. comp. et hoc probatur in c.
c. ibi ad iurisdictionem ecclesie pertinere noscuntur
et sic requiritur quod constet quod pertineat ad iurisdictionem
ecclesie ut expresse dicit ille tex. et maxime quia
illud c. imponit penam excommunicationis propter dolum et ma-
litiam impedientium actores recurrere ad iudicem
ecclesiasticum quod excommunicatio non est infligenda nisi propter
dolum et contumaciam xi q. iii c. nemo
Sed dolus cessat quando est dubium de iurisdictione. Item
illud c. habet locum quando actor impeditur prosequi suam
iustitiam coram iudice ecclesiastico. Item requiritur quod
impediatur postquam recurrit ad forum ecclesiasticum ut
dicit ille tex. dum loquitur de impedientibus recurrentes
ad forum ecclesiasticum. Sed contra si impediuntur reos ut
quia trahuntur ad iudicium secularem invitus. Nam
tunc iudex non incurret ipso iure excommunicationem ut
in c. 2 iuncta glo. in de fo. comp. et in c. 2
eo. ti. in vi ubi est optimus tex. et utrumque
per doc. Et ideo dicere quod est magis puniendum

Actori si impeditur, quia si reus impediatur quia res est penes reum, unde ei non multum preiudicatur si impeditur se defendere coram iudice ecclesiastico. Non patitur aliquam penam, quia non debet sibi culpa imputari ex quo impeditus fuit. Non patitur etiam damnum quia res est penes ipsum. Unde si ecclesia nova voluerit facere differentiam inter impedimentum actoris et impedimentum rei, quod clare patet inspiciendo illud c. ij de fo. c. in vj cum c. preceden. de immunitate eccl. et co. li. Sed hec ecclesia fuerunt generales quia impedientes iurisdictionem ordinariorum vel delegatorum ecclesiasticorum non sunt ipso iure excommunicati, ut in c. i de off. del. et in c. romana de penis li. vj.

Aliqui vero hoc anno allegabant c. noverint de sen. ex. ubi dicitur quod statuentes vel vendentes contra libertatem ecclesiasticam, nam imponentes collecta clericis ipso facto sunt excommunicati. Nisi intervenerat monitio et labatur annus mensis post monitionem, ut in c. non minus et in c. adversus de immu. ecc. quia c., ut dicitur ibi, doc. et hoc procedit in collectis. Secus dicendum est in exigentibus pedagia, quia in illis est expressum quod incurrant excommunicationem ipso iure, ut in c. quamquam de censi. li. vj et in cle. preterea eo ti. Ex illis tamen expressis non incurritur excommunicatio ipso iure. Unde d. Car. in c. innovamus de censi. in ult. q. dicit quod noverint est intelligendum in expressis statutis, secus in generalibus gestis a civitate contra libertatem ecclesiasticam quia talis civitas non incurrit sententiam excommunicationis. Nam licet generis gestus ab eo qui habet potestatem faciendi habeat vim statuti, ut no. Cy. in l. digna vox C. de legi. et Bar. l. largiter et non pro de ap. appellari statutum. Ex omnibus predictis concludo quod iudex laycus ex violatione iurisdictionis ecclesiastice vel privilegij clericalis vel libertatis ecclesiastice non incurrit ipso iure excommunicationem nisi ubi specialiter dictum est; hoc enim quia in iure reperitur expressum.

Sed est advertendum d. Car. in pall. c. quia frequenter in xij oppo. loco s[?] quod iudex laycus violat privilegium fori clericalis. Non autem loquor de alia violatione iurisdictionis. Sed illud quod dixi non est verum ut [illegible] et dat. quod [illegible] ex privilegio expeditum. Primo an clericus non habens se per omnia ut laycus cum dimisso habitu se immiscuit se enormibus criminibus perdat privilegium canonis. Si quis suadente xvij q. iiij, tamen quo ad privatum eum offendentis, quia quo ad iudicium eum punientis.

In 2o autem casu si clericus non per omnia agens ut laycus cum dimisso habitu enormitatibus se ingerens perdat privilegium fori. Et glo. in rescripti, glo. quinto tenuerunt quod sic. Hoc tenuit glo. ber. in c. ex parte el. ij de privil. in fi. glo. prec. et in c. frequentibus in preceden. glo. de sen. ex. et in c. contingit el. ij in glo. precedenti eo. ti. In omnibus his locis firmavit glo. quod clericus immiscens se enormitatibus dimisso habitu perdat privilegium fori et canonis, ita quod possit puniri per iudicem laycum. Et istam opinionem tenuerunt communiter Tancredus, Philippus et Hostiensis. Et istam opinionem puto verissimam per c. cum non ab homine § i de sen. ex. Ubi dicitur quod ceteri fores illius presbiteri non debent trahere per absolutionem ad sedem apostolicam, et sic non incurrit excommunicationem. Et ita concluditur ut dicit dominus Car. et idem dicit Butrio. Et dicit alius, sicut Butrio, [illegible] illum tex. quod loquitur de amissione privilegij clericalis. Et sic quod amisit privilegium clericale ubi ex [illegible] ipsius Butrio. Sed quod illa iura sunt intelligenda hic, non patet, quia illa iura dicunt quod occidentes clericos non sunt excommunicati, et ibi questio fuit de sola excommunicatione. Nam ubi delictum est causa perdendi privilegium canonis, facit perdere utrumque privilegium, scilicet fori et canonis, quia cum iura propter delictum privat clericum privilegio clericali, privant eum utroque privilegio. Hoc patet in c. primo de vi. et ho. cle. li. vj et in c. ult. de bigam. eo. li. cum similibus.

Nec hoc obstare quod privilegium fori sit de iure divino, quia talis clericus non reputatur clericus quod relicto habitu ingerat se enormitatibus, et propter delictum iura sibi auferunt utrumque privilegium. Et alii antiqui in c. contingit el. ij de sen. ex. volunt quod facilius perdatur privilegium fori quam canonis, dum dicit quod si clericus delinquens relicto habitu et tonsura possit puniri per habentem iurisdictionem, per c. i de apostatis et per c. ex parte ij de privile. Sed privatus clericus privilegium si sit cum clericis, incurrit excommunicationem. Et debet intelligi cum delictum non est notorium seu scitum, quia tunc et percussor non incurrit excommunicationem, ut in c. cum non ab homine § i de sen. ex. Idem senserunt in simili quidam quos refert Inno. in c. i de apostatis et ibi facit c. i de cle. coniug. in vj, ubi clericus coniugatus dimittens habitum et tonsuram perdit privilegium fori quo ad causas civiles et retinet quo ad criminales tantum, et tamen privilegium canonis retinet generaliter quo ad omnia quecumque clericus non coniugatus. Unde si iudex laycus coram quo convenitur clericus coniugatus per eum civili distinguet personam ipsius clerici, puta cum faciendo capi et carcerari per de[?] incurret excommunicationem, ut dicit d. Car. et Jo. de Ana. in c. prec. de cle. coniug. Sed 2o clericus laycus coniugatus retinet privilegium canonis, tamen privilegium fori, quia non est verum quod facilius perdatur privilegium canonis quam privilegium fori. Unde ergo puto verissimum quod clericus ingerens se enormitatibus relicto habitu clericali perdat privilegium clericale. Nec obstat c. cum non ab homine § i.

i. c. comprehendimus de sen. ex. cum loquitur tm
de privilegio canonis. Nam de illo tm fuit
questitum. Unde ex quo pp in illis iuribus dic
quod perdit privilegium canonis, itaque idem voluisse
statuendo de privilegio fori. cum sit connexum cum
privilegio et dependenter pariter ab ordine clericali.
Unde licet iura facientia mentionem de uno dicantur etc.
de connexis de cons. translato. Ratio enim quare
contradictores non includuntur ex quo etc. quia tales clericus
qui relicto habitu ingerunt se enormitatibus non
gaudent privilegio tunc esset enim absurdum quod tales non
retineat privilegium canonis quo ad privatum et quod
retineat privilegium fori quo ad iudicem ut sic pluris
gauderet privato volenti exercere vindictam
quam iudici valenti exercere suum imperium.
Unde ratione dependentie id quod dictum est de uno
dicitur intelligi de alio ut in d. c. translato de consti.
Et dominus alb. dicit hoc esse verum in constitutione penali
allegat l. i. ff. ad tertul. et tex. cum glo. in c. si
postquam uncto glo. perdit de cler. in vi et in c.
i. de apostatis. Et fallat in glo. fi. et clarius facit
hoc in c. fi. de fil. presb. in iii coll. et in c. quod plerique
in pelle et auripellem coll. de imm. ecc. Ubi dicit
quod l. correctoria et penalis extenditur ex ydemp-
titate rationis cum ratio sit expressa. allegat bal. post
glo. et bar. in auct. quas actiones C. de sacrosanctis
ecc. Nam ibi bar. post glo. dixit quod lex co-
rrectoria non extenditur ex ydemptitate rationis
et bal. dicit illud verum nisi ratio legis esset ex-
pressa. alias secus. hoc etiam tenent glo. in cle. i. in v°
eligatur de elec. Idem dicit do. alb. si ratio
non sit expressa: tunc non potest dici nisi una ratio
redubitata: quia tunc debet fieri extensio ad li-
mites illius rationis. allegat no. per bal. in l. maximum
vitium C. de libe. et post. et Cy. in l. non dubium
C. de le. et in l. i. C. que sit longa consue-
dicit se reperisse bal. etiam consuluisse in contrarium
facti et allegat glo. sin. in c. i. in v° italie de
tem. ord. li. vi quam vidi per do. alb. dicit esse sin. etc.
Ad hoc etiam vide in c. statutum ~~c. statutum~~
de elec. in vi in v° astringi et ea que dicuntur
in l. cum adeo de regu. iur. in vi et glo.
auripellem in c. si postquam de elec. in vi
Idem tenuit excellentissimus doctor Matheus
de Mathesilanis in suo tractatu exten-
sionis. Nam primo dicit quod l. correctoria ex-
tenditur quando ratio finalis decidendi est expressa.
quia ubicumque licet locum illa ratio habet locum ratio
correctorie dispositionis. Nec ista dicitur extensio
quia hec decisio apparet ex mente legis com-
prehensa sub verbis legis allegat no. per glo.
in auct. his quod debi. rel. in v° privi. in v° ad cu-
ratores. Nam illa auct. corrigit iura antiqua
in curationibus et glo. illa dicit quod habet locum
illa auct. etiam in tutelis licet sit correctoria

An in qua l. correctoria et
penalis extenditur ex yden-
titate rationis.

generalibus licet non appareat ex
verbis singularibus
ipsius legis

quia subest eadem ratio prohibitionis. allegat etiam
no. per bar. in l. i. in prin. ff. de leg. iii. et in
l. cum mulier. so. ma. et in l. liberorum in vi coll.
ff. de his qui no. et doc. in c. ut vere de re. permu. in vi
et in cle. i. de ete. et in postea dum tractat de
extensione iurium penalium post multa reg-
gnaliter quod utrumque iura correctoria dicuntur ex-
tendi multo magis quam sunt minus odiosa quam
iura correctoria. Sed redeundo ad casum nostrum
ratio quia clericus se ingerens enormitati sit
privatus privilegio canonis est odium clericalis
excessus ut tales adveniunt ad terrore et co-
rrectionem aliorum istam rationem assignat tex. in pall.
et in no. ab hoc in c. i. de sen. ex. Sed contra-
rio magis suadet ut tales sint privati privilegio
fori quia ratione contabiles et mistas puniuntur isti
per iudicem et tales citius inducunt ad terrorem
et correctionem si vident delinquentes puniri per
iudicem laicum quam si vident per inimicos
propriis defende offendi. Et ego dico in c. contra
privilegio maxime quia ambo sunt simul iuncta
et connexa ordini clericali. Quod statutum de
privilegio canonis dicitur intelligi et de privilegio
fori et econverso ut d. c. translato de consti. ma-
xime quia maior est ratio ut dicatur intelligi
privatus privilegio fori quam canonis suffragiis
cui est iudex reddere potestas puniendi
quam privato facultatis se vindicandi absque
timore excessus. Unde et in penalibus procedit
extensio a minori ad maius et licet ratio non sit
expressa hoc tamen do. Matheus tamen allegat etiam
dicto tractatu in ii arti. in quo tractat de
extensione iurium penalium allegat l. nec in ea
in v° occidendi ff. de adulte. et l. relega-
torum in intdicere et in fi. ff. de interdic.
et relega. et dicit hoc esse do. monte bar. ibi
allegat etiam no. in l. ii C. de patri. qui fi. dist.
et c. ex rescripto de iureiur. et glo. in l. non
possunt ff. de le. et Paulus de Letrepha in
cle. i. de sepul. ubi tamen quod si excommunicati quod in
per per illam cle. sepelientibus publice excommunicatos vel
interdictos
usurarios manifestos licet locum in sepelien-
tibus tales in ecclesiis quia hoc suadet maioritas
rationis quia maior honor est sepeliri in ecclesiis
quam in cimiteriis xiii q. ii illi etiam appella-
tionis esse non prohibenda cimiteria ut contra
et in c. i. de consi. ecc. vel alta. in vi Ad-
ducit etiam no. in c. contingit el. i. de sen. ex.
ubi tenet doc. quod iura loquentia quod percu-
tientes clericos sint excommunicati et quod teneantur ad
se. app. pro absolucione habent locum in
percutiente se ipsum cum per hoc delinquit
tuendo se ipsum quam percutiendo alium xxiii
q. v. si non licet et l. si quis de bonis
eorum si negari non potest quia sit maior ra-

4a
penalia

et clericus ingerens se enormitati perdat
privilegium fori et ex delicto possit puniri
et stantes induti ad terrorem et correctionem quorum
ut perdat sic privilegium canonis quod ad securitatem corporis
offendentis aut se vindicandi / non ob-
in clericis quod in c. cum non ab homine § i de sen.
ex. dicit quod occidens clericos dz age puniri ab
conductu affirmare quam si occidisset laicus
Item hoc non obstat nam et si clericus in tonsura
perdat privilegium clericale tamen cum offendens
magis delinquit quam si offendisset privatum
laicum quia et licet perdat privilegium clericale tamen
sibi reservatur caracterem clericale ista ratione offendens
enormiter clericum gravius peccat quam si
offendisset laicum ut glo. motu ex illo c.
et ex c. perpendimus ubique sic firmat
quod clericus recepto habitu delinquens quod i-
mistet se enormitati perdat privilegium clericale
ut recepit quod sit in veritate in criminibus y-
hic fuit id est c. cum non ab homine quod lo. in s.
de enormitate sibi c. perpendimus lo. de
uno delicto enormi tamen et istam opinionem
puto esse tenendam ex textu glo. ubique
sic firmavit et supradicti doctores est contra-
sit. Nam ubi glo. firmat perdere ab
ea non est recedendum in iudicando maxime
si unus doctor sit contra ut dixit fideli. hic
in l. i C. quod pro ad finem vii et fi. de prescriptionibus
in c. albas quod met cau. Vin bal in l. cum
heredes C. depositi dicit ex auctoritate glo-
sis aliis antecedit et in l. cum non sic
gs. neritatis de bo. quod libe. Adhereas ergo
perpetuo et tacere virtutes in glosatores sic
et non errabis secundum bal. vin non debemus
recedere ab auctoritate glo. ex quo sic firmaverunt
pedem posteriorem in plus antiquiores hoc tamen
quos secundum allegatur sic hanc causam firmaz tenent
firmiter in d. c. perpendimus in x rogantur sic
dicit oriselez illius puben fuisse licitam
quod recedens habitu clericale et arma
portabat alle. de pend. expte iii et c. i
de apostatis et in d. c. perpendimus in fi-
mento in de uno crimine enormi sunt
de Caz in d. c. perpendimus in x appositione
dicit sibi tenentes tertio quod si clericus recepto
habitu immiscent se rebus quod perdat privilegium
clericale eorum quo ad forum nec quod sit in ve-
terates dicit hoc requirere Idem dicit hosti.
in summa de foro q. si quibus ex causis in
in coll. vi liquet contra experimenta Nam
host.   clericus quod recepto habitu
immiscent se plures ut gerit guerra inter
clericos incorrigibiles quod possunt puniri per iudicem
laicum et dicit quod possunt in puer condi per c.
perpendimus et per c. tamen non ab homine de sen. ex.

et sic sentit quod perdat privilegium fori et con-
tra felinum dicit in ru. de sen. ex. c. quis
possit exigere sub se super illo aut canone
per lo. vi. v dicit illos non gaudere privilegio
clericali quod contempto habitu clericali
tiranidi et crudelitati se recommendo i-
mistet vel seditiones vel guerras movet
vel per vices atrociter delinquunt allegatus c. cum
non ab homine § i. et c. perpendimus de
sen. ex. de apost. c. i. et c. sed dicit dz re-
cessit c. exp. el iii de pen. et allegatur
sic ista opinio est pia ut malefacta non
remaneant impunita et ne plus priventur
de delictis laici quam clerici Nam videmus
ubi clericos remittuntur ad forum eorum mag-
is puniuntur per condigna. Cum quod tamen clerici in
ma ne possunt tristere impunitum absque offi-
ciis dei xxiiii q. iiii si is qui et lxxxiii
di. salomitane et augustinus in sermone
plurimorum martirum sic inquit Qui aliquid
in deum peccat si sine vindicta destructione
voluerimus indulgere participes nos peccatorum
eorum efficimur Vin dicit Cano. cum impius
respectu xpus infundi et ubi ab homi-
nibus debetur sanctificari corporet xv q. i-
rectores Verum est aut quod fe. an. in d. c.
contingit et do. alle. in d. c. contingit ii
de sen. ex. dicit quod per uno crimine non
perdit privilegium fori, sed ipse alle. exegit
quod non incedat per omnia ut laicus sed si
sit inveteratus ut quod perseverat in crimine
tunc perdat privilegium clericale allegatus fe. an.
c. i de vi. et ho. cle. in vi. v clericus
exiens saculatore vel buffonus et in eis
arte perseverans per annum perdat privilegium
clericale Vin forcius est dicendum in incorrectis
qui se immiscent in criminibus enormibus
ipsis perseverando et ista opinio sunt
sunt butrii in d. c. perpendimus et fe. de fine
in c. fi. de vi. et ho. cle. in vi coll.
et clarius in c. tolius in iiii coll. d. cle-
gen. Sed ipse de ru. sunt varii quia
quidam sua disputatione sentiunt sunt opinioni
fe. an. ut refert alle. in d. c. perpendimus
et idem Vin tenent in 2a et q. i. xii q.
i xiiii contra. Sed contra tenent in c. i. de
apost. in sua disputatione et ibi dicit quod
sic esset iudex remittet ad iudicem eorum,
Io. vero alle. et d. Caz. in d. c. perpendimus
tenent quod clerici non perdant privilegium fori. dicit
sic Caz. in d. c. perpendimus in x. appositione
quod stitentes indestructe tenent quod si cle-
rici dimisso habitu clericali se inmistet
seculi perdat ce privilegium eorum quo ad forum

trius in si illius oppo. dicit quod qui officii sue
obstare videntur detur stultum valle-
ret quod si ad apostolicam declararet quod sit tenendu
tere quod dicit Car. dic quintu dic tene quod perdat
utrumque privilegium 7 7 ut vera cuius officii. Na
ille tex. assignat racionem quia clerici ioculatores
et buffoni exercentes illas artes per annum per-
dunt privilegium clericale quia multum dehonestat
ordinem clericalem Sed clericus existens si magis
dehonestat ordinem clericalem quam tales ioculatores
et buffoni exercentes per annum illas artes
ergo eciam dicit quod esse exutus omni privilegio quia eo ex-
pressa magis vigent in talibus quam in clericis
ioculatoribus et buffonibus, tales enim magis
contingunt ordinem clericalem. de vi et ho. cle-
ricum decorem sicut constitutio penalis, i. favora-
bilis non censetur odiosa sed potius favorabilis
ut dicit glo. qui sentit dar. i. c. stat de
decr. i. vi. Sed est honor tocius status digni-
tatis clericalis quod tales propter eorum enormia et scelera
contingunt ipsius ordinis 7 ei dehonestat
quia laicos detrahere faciunt non gaudeant pri-
vilegio clericali. Preterea clericus uno crimine
enormi est detrudendus ad perpetuos carceres
ut in c. tue de penis 7 in c. ut fame de
sen. ex. no. dic. in c. cum non ab ho. de
iudi. Sed si clericus commisit plura crimina enor-
mia. Sicut crimina remanebit impunitum cum ecc-
lesia non habeat maiorem penam quam condemnare
ad perpetuos carceres, imo in talibus qui dimisso
habitu 7 tonsura clericali perseverat in
criminibus facienda est ~~longa~~ largat interpretatio
ut perdant utrumque privilegium 7 fori 7 canonis
per hoc optime facit tex. in l. ii. ff. ex quibus
ff. de his quod no. infa. ubi dicit bar. quod
ad favorem reipublice facienda est larga in-
terpretatio ne crimina remaneant impunita
de sen. ex. ut fame cum si. Quando autem
dicatur clericus interceptus in seculis Alb. in
tex. an. in d. c. contingit videntur in dicere
interceptum quod perseverat ut quia scelus furtum
vel homicidium commisit 7 tunc non perdet
privilegium Aut perseverat 7 tunc perdit privi-
legium clericale. Per hoc facit l. nemo C. de epis-
audi. ubi dicitur quod non est indulgendum illis
qui impunitatem veteris delicti non recom-
dationi sed consuetudinem deputarunt Ad idem
xxvi q. ii Ita nos si latronem unde
bal. in d. l. nemo dicit quod commitens duo furta
dicitur consuetus furari 7 potest suspendi tamquam
fur famosus Sed in autem si novo iure
dicit quod non dicitur habere consuetudinem peccandi vel
furandi nisi commiserit tria furta tunc
enim dicitur habere consuetudinem furandi 7 potest suspendi

ad furcas tamquam famosus 7 precipue fur Dic-
tum quod uno furto enormi potest furca suspen-
di quia unum furtum magnum equalet contra plures
furtes et quia propter enormitatem delicti licitum est
leges transgredi allegat fama. in c. i. de consue-
ad hoc facit quod no. d. pe. in l. ita fit que
in xxvi. q. vel xvii tacita in q. xix.
et dicit albas in c. i. de homi. 7 in c. at
si clerici de iudi ubi tamen quod est si clericus
incedit in habitu 7 tonsura commisit de-
lictum qualificatum ut quia furatur res deputatas
ad cultum divinum vel committet homicidium
proditorie vel interficiat patrem vel matrem
debeat tradi curie secularium unum possit. Sed
quod ubi committet tale delictum enorme sic
qualificatum reiecto habitu clericali quod absque
alia degradacione possit 7 debeat puniri per
iudicem laicum 7 hoc non possit salvari
opinio d. pe. que d. alb. reprehendit quia dicit
eum tenuisse quod absque alia tradicione tales
debeat puniri per iudicem laicum nam dicit ipse ubi
dimisso habitu 7 tonsura clericali tale
delictum commisit nam tunc propter enormitatem de-
licti absque alia tradicione est de iurisdictione iudicis
laici ex quo illud commisit reiecto habitu
clericali. Non ob. predictis si dicatur quod
in precedentibus potest quod tales non perdunt privilegium
fori quia ibi contingit pena interfectoribus alicuius
presbiteri Nam ad hoc respondetur dicatur pro quod ibi in-
fligitur pena quia forte illi presbiteri ad mandatum
alicuius comitis interfecerant adeo vindicte
7 non solo respectu iusticie xi q. iii si
si ergo. Sed si per viam iusticie bono zelo
fuissent puniti non debuissent ~~ipsi aliquam~~ pati
aliquam penam vel forte illa pena fuit imposita
ad cautelam xxiii q. v. exigentes 7 de
pe. 7 remis. c. iii et hoc tangit ibi glo. si-
c. buto in suo reportorio super tex. quod
perdiderit privilegium fori 7 canonis, quod dimitta
ergo fuit pena ibi quia dubitabatur ne potest
vindicta ibi 7 non zelo iusticie fuissent in-
terfectus vel forte non servato ordine iuris
Sed restat videre de potestate tenendi
magis in d. clericum, an iudex laicus possit
ipsum capere absque licencia epi et ultimo probationes
recipere et si illis probationibus reperiet
ipsum clericum privatum privilegio clericali punire
ipsum de crimine. Videtur quod non quia probatum
factum coram iudice incompetenti non valet ut in c.
at si clerici de iudi. et in to. ti. C. si
non a competenti iudice Ad hoc quod no. fama
in c. ut fame de sen. ex. et fo. an.
in c. si iudex laicus in prima supra ubi re-
pettat ex. ti. c. vi. ubi dicit quod iudex

tem[poris] p[otes]t repetere clericum detentum p[er] iudicem
laicum etc. si confessus fuit coram iudice laico se
no[n] esse clericum. Et idem dixit ibi do. do.
[et] bal. i. l. si q[ui]s p[er] calumnia[m] C. de ep[iscopis] [et]
clericis ubi dicit clericus confessio[n]e no[n] vale[re]
q[uia] est facta coram iudice i[n]co[m]petenti. Sed h[oc]
adverte[n]du[m] q[uia] iudex laicus h[abe]t manus
iniectis i[n] clericum p[ri]vato p[ri]vile[gi]o clericali. Et
h[oc] t[e]n[et] bal. i. l. si quis tuerit C. de ep[iscopis]
[et] cle[ricis] [et] g[lossa] in d. c. si iudex laicus ut
dicit tex[tus] clericum remittendu[m] ad iudice[m]
eccl[es]i[asti]cu[m] si notorium est ip[su]m esse clericum
qui gaude[a]t d[e]b[et] p[ri]vile[gi]o clericali. S[ecund]o si gau-
deat no[n] d[e]b[et] p[ri]vile[gi]o clericali licite fuit captus
[et] no[n] d[e]b[et] remitti ad iudice[m] eccl[es]i[asti]cu[m] [et] h[oc]
t[e]n[et] ibi glo[ssa] i[n] x[?] d[ic]at q[uod] [incipit] h[oc] idem
[et] fe[derico] an[tonio] in novella q[ui] addit no[n] p[otes]t
i[n] c. [con]stringit el[?] ij [et] c. p[er]pendimus de
sen[tentia] ex[communicationis]. Ubi t[e]n[et] cleri[cum] [con]misce[n]tem se secula-
[ri]b[us] [et] i[n] eis insiste[n]tem [et] p[er]severantem no[n] re-
mittendu[m] ad iudice[m] eccl[es]i[asti]cu[m] s[ed] puniendu[m] p[er]
iudice[m] secularem [et] sic fe[derico] an[tonio] volt q[uod]
possit licite capi i[n] casib[us] i[n] q[ui]bus p[er]didit
p[ri]vile[gium] [et] tunc no[n] d[e]b[e]at remitti ad iudice[m]
eccl[es]i[asti]cu[m] s[ecundu]m p[rimo] c. i. de appella. [et]
i[n] c. ex p[ar]te el[?] iij de privil. Hoc p[re]supp[osi]to
si clericus recepto habitu [et] tonsura captus
ita q[uod] no[n] app[ar]et ip[su]m esse clericum [et] tunc
si coram laico confitet[ur] se cl[ericu]m t[ame]n ut clarica[?]
ima ex quib[us] i[n]tendit p[ro]bare p[ri]vilegiu[m]
clericalis [et] tunc talis confessio v[ide]t[ur] q[uia] ex
quo fuit captus ut laicus iudex laicus
potuit licite requirere eu[m] an co[m]misisset
illud crimen ut no[n] [et] ve[rum] est q[uod] confessio
p[er] iudicato h[abe]t[ur] l. i. de confess. Et confessio
reddit crime[n] notoriu[m] ut i[n] c. tua i[n] fi[ne]
de coha[bitatione] cle[ricorum] [et] mul[ierum] [et] de v[erborum] sig[nificatione] c. ex ol[im].
Nec ista confessio d[icitu]r esse facta coram iudi-
ce i[n]co[m]petenti t[ame]n coram co[m]petenti ex q[uo]
i[n] eu[m] co[m]mitt[itu]r talis qualitas q[uod] fat[eatur] laicum
esse co[m]petente[m] iudicem ut i[n] c. si clericus lai-
cus de fo[ro] co[mpetenti]. Ubi est bonus tex[tus] i[n] [?]
[et] ibi etc. p[er] doc[tores]. Unde fe[derico] an[tonio] i[n] d. c.
si iudex laicus t[e]n[et] idem esse sup[er] v[er]bo
[con]stet de crimine i[n] glo[ssa] sup[er] nouelle q[uae]
incipit de hac p[ro]ra nega[tiv]a [et] ibidem
dicit do. de. dut[?] q[uod] si ex v[er]bis i[n] professione
clericatus [con]fite[tu]r se esse laicum [et] no[n] cle-
ricum tendendo ad postula adversarii i[n] [?]
confessio p[ro]habuit eunde[m] esse laicum all[egat]
c. i. de confess. i[n] vi. No[tandum] ob[?] no[n] p[er] t[ame]n

i[n] d. c. ut fame de sen[tentia] ex[communicationis]. Et p[er] do. de[?]
[et] fe[derico] an[tonio] i[n] d. c. si iudex iudex laicus
i[n] p[rincipio]. sup[er] v[er]bo repetat q[uia] t[ame]n [et]
fe[derico] an[tonio] loquu[n]t[ur] q[uando] est fama ip[su]m esse
cl[er]icu[m] [et] ep[iscopu]s eu[m] repetit. Na[m] illa confessio
no[n] p[re]iudicat ep[iscop]o ex quo subest fama
q[uod] sit clericus et ita loqu[u]nt[ur] t[ame]n [et] fo.
an[tonio] i[n] d. re[gul]a no[n] lic[et] i[n] fi[ne] i[n] mercu[rialibus] h[oc]
m[odo] etc. lo[quitur] bal. i. d. l. si q[ui]s p[er] calumnia[m].
Na[m] lo[quitur] q[uando] iudex laicus scit vel scire d[e]b[e]t
ip[su]m esse clericum. Na[m] tunc illa confessio no[n]
v[ide]t[ur] tanq[uam] facta coram iudice i[n]co[m]petenti. Et h[oc]
loq[ui]t[ur] bal. si recte ei[us] v[er]ba i[n]spiciant[ur]. Na[m]
cl[er]icus no[n] p[otes]t renu[n]ciare or[dini] clericali nec
se submitte[re] iudici laico ut i[n] c. si di-
ligenti et i[n] c. significasti de fo[ro] co[m]-
p[eten]ti [et] ra[tio] q[ua]re no[n] v[ide]t[ur] confessio q[uia] cl[er]icu[m]
s[ed] [con]stat ip[su]m esse cl[er]icu[m] vel s[ed] fama q[uod]
sit clericus [et] ep[iscopu]s ip[su]m repetat.
Sed idem est d[icen]d[u]m [?] r[ati]o[n]e q[ui] agit[ur]
an p[er]diderit p[ri]vile[gium] clericale q[uia] si [con]stet[ur]
de quid ex quo p[ri]vatus sit p[ri]vile[gio] clericali
illa confessio d[e]b[et] vale[re] cu[m] no[n] h[ab]eat aliq[ui]d
q[uod] se s[ed] v[ide]t[ur] confessio facta coram iudice laico
q[uia] detentus sit laicus cu[m] no[n] [con]tra fama q[uod]
sit clericus. Et h[oc] m[odo] etc. arguit fe[derico] an[tonio]
i[n] novell. [et] doc. i[n] c. si iudex laicus i[n]
p[rincipio] sup[er] glo[ssa] q[uae] incipit h[oc] lo[quitur] et ibi i[n]
s[ecundu]m idem esse sup[er] v[er]bo [con]stet de crimine. et
h[oc] puto esse verum q[uando] reus est captus i[n]
habitu [et] tonsura laicali [et] no[n] allegat
se cl[er]icum nisi post confessione[m] tunc eni[m] iudex
iuste p[ro]cessit ex quo erat i[n] possessione
laicali et potuit iuste ip[su]m i[n]terrogare
de crimine [et] torquere. Ubi nil [con]tra i[n]p[u]-
tandu[m] est q[uia] p[ro]cessit an[te] confessione[m] cu[m] nesciret
ip[su]m esse clericum. Nec post confessione[m] d[e]b[et]
eu[m] remitte[re] q[uia] p[er] eam [con]stat eu[m] esse p[ri]-
vatum p[ri]vile[gi]o clericali et sic no[n] remittendu[m]
ut i[n] d. c. si iudex laicus i[n] p[rincipio]. Clericus
dicitur ubi crimen esset aliter p[ro]batu[m] ex quo
etc. p[er] illa p[ro]bationes app[ar]et iudice[m] laicum esse
suu[m] iudicem no[n] est facienda remissio
cu[m] ta[m]en illas p[ro]bationes recipit ex
quo cl[er]icus i[n]venit i[n] possessione laicali.
Ad h[oc] optime fa[cit] tex[tus] i[n] d. c. si iudex
laicus et ibi esse a crimine s[upr]a.
Cuius reus statim q[uando] est captus
excipit de p[ri]vile[gi]o clericali et tunc si crime[n]
adeo e[st] manifestu[m] q[uod] n[ull]a tergiversatione
celari possit et tunc etc. clarum est q[uod] iudex
laicus p[otes]t eu[m] punire n[ec] d[e]b[et] ip[su]m remittere

ad iudicem ecclesiasticum ut in c. i de appell. in
vi et expresse et in de privil. et facit textus
qui dicitur clericus deprehensus in crimine et
plene probatus dom. in c. tum non ab homine de
iudi. super glo. i. Quintum an tertio quero
exceptio de privilegio clericali nec de crimine
constat clare quamquam sint urgentia in
dicia de crimine propter que est torquendus et
dicitur quod sit ita enormia quod si esset verum quod
essent commissa esset privatus privilegio clericali
et tunc cognitio pertinet ad iudicem ecclesiasticum ar.
d. c. si iudex laicus versiculo fi. iuncta glo.
non tamen remittendus est iudici ecclesiastico et hoc
in pri. illius c. ubi dicitur quod non est remittendus
si constet captum esse clericum qui privilegio clericali
gaudere debeat. ergo si non est certum quod gaudere
debeat remittendus non est unde si sint
indicia contra eum quod commisit talia delicta ex
quibus privatus sit privilegio clericali non est re-
mittendus. pro quo etiam facit versi. fi. illius
c. iuncta glo. ubi dicitur quod qui dicitur an cap-
tus sit clericus debet detineri in carcere
per iudicem laicum donec constet ipsum esse clericum
licet probatio clericatus sit facienda coram iudice
ecclesiastico pro hoc quod notat dominus de de rot. de-
cis. sua 590 quod incipit. tenuit si clericus
ubi dicit quod si clericus coniugatus est captus
et detentus a iudice laico pro maleficio qui
allegat se clericum et probat per litteras ordi
narii se esse clericum et petit se remitti
ad iudicem ecclesiasticum quod non sit remittendus
nisi doceat se contraxisse cum unica et virgine
et portasse habitum et tonsuram quia aliter
non gaudet privilegio clericali ut patet in c. unico
de cle. coniu. li. vi. Sed tenet do. de rot. in
versiculo fi. in fi. sumitur consilium tamen dominus de rota
sed in d. c. unico de cle. coniu. li. vi. in alt.
quod dicit debet dominus de rota procedere nisi
probatur se gessisse pro clerico quia tunc ex quo
erat in possessione clericatus debet remitti ad
iudicem ecclesiasticum nec debet retineri in carcere
per iudicem laicum. nota pro d. c. si iudex
laicus versiculo idem quando dicit tamen quod tenere
debet probare se contraxisse cum virgine et virgine ut
dicit d. de ro. Sed detinebitur interim per iudicem
ecclesiasticum ita in possessione dominium est si reus erat
in possessione clericatus ut quia habebatur pro clerico
et captus fuit in habitu et tonsura clericali
debet incontinenti remitti ad iudicem ecclesiasticum sed
iudici laico sunt licita talia capi facere
ut dicitur in d. versiculo idem quando
Aut captus fuit in habitu laicali absque
tonsura clericali et hoc casu non est remittendus

o. et probasse habitum et to
suram clericalem et quod
habitus fuisset pro clerico

ad iudicem ecclesiasticum et si probaret quod constat
ipsum esse clericum ex quo enim per. tale cri-
men est privatus privilegio clericali non est re-
mittendus antequam constet quod gaudeat privilegio
clericali. Fateor quod competebit tamen
quando per iudicem laicum vel saltem indicia suffi-
cientia ad torturam et licet quod bene practica
quod iudex laicus vocet ordinarium loci ecclesiasticum
vel eius vicarium quod debeat torquere istum clericum
presente iudice laico ut dicit predictus c.
si iudex laicus in prin. et si confiteretur tale
crimen vel talia crimina ex quibus sit privatus
privilegio clericali hoc tunc talis confessio probat cri-
men absque dubio ex quo facta est coram
iudice suo unde iudex laicus non remittet sed
puniet eum de crimine secundum qualitatem delicti
In quemadmodum clericus est detinendus in carcere
per iudicem laicum donec cognoscat et probet
quod qui detentus est sit clericus ar. quod textus
cum glo. in d. c. si iudex laicus in versiculo ulti.
et ponit Inno. in c. at si clerici in prin. de
iu. ex. textus et dictus textus sunt allegati
per eum ubi Inno. dicit illud quod dicit ille
tex. cum glo. Sic ergo interim donec cogno-
scatur de clericatu debet detineri in carcere iudicis
laici qui negatur gaudere privilegio clericali
donec cognoscatur an gaudeat vel non gau
deat privilegio clericali et hoc facit optime
ille tex. in prin. ubi dicit tunc remittendum
et cum ad iudicem ecclesiasticum cum constat reum esse
clericum qui privilegio clericali gaudere debeat
vel non debeat gaudere privilegio clericali interim
dum pendet ista cognitio debet detineri per
iudicem laicum et hoc est quod voluerit dicere
dominus de rot. et hoc facit quod no. Io. an. in
d. c. si iudex laicus in prin. super glo. in
verbo to debeat quod dicit hoc idem et in tex. in
versiculo idem quando super verbo constet de quo in
addi. sua quod incipit de hac puta nego tamen
ubi quantum ad primum tex. parificat quod opponatur
reum non esse clericum vel esse privatum privilegio
clericali et istud puto verissimum in c. sententiam
practica quod semper iudex laicus vocet episcopum
vel eius vicarium qui reum torqueat ipso
iudice laico presente et si confessus est crimen
coram iudice laico quod illa confessio reparet
tunc coram episcopo vel eius vicario quia tunc non
erit dubium quod illa confessio sit facta coram
suo iudice ex quo tamen laicus quamvis ecclesiasticus
iudex fuit presens illi confessioni
Sed superest unum dubium An requiratur
declaratio iudicis ecclesiastici quod clericus perdidit
privilegium clericale Io. an. in doc. sequitur

Usq; ad d. Car. i c. cu no ab homine de
iudi. i stli tenuerint q no. Na tz q si
clericus depositus est incorrigibil postquam est
excotus et anathematizatus exutus e privilegio
clericali et iudex laicus pt eu punire absq;
aliq alia tradicion facienda p iudicem
ecclesiasticum et ista e qz oppi. ut dt but. et
s. do. alli. Unde ex quo doc. aliud no
requirit fuo tex. i d. c. cu no ab ho.
dt q postquam est incorrigiblis comendus
est p iudice laicum Nec aliud requirit ult
incorrigibilitatz Vo 3 aut q. dt Car.
i d. c. cu no ab ho. dixit q requirit
q iudex ecclesiasticus an om declaret clericum
esse incorrigiblem Als si coram seculari
exciperet de suo privilegio no posset secularis
cognoscere an sit de suo foro p c. si iudex
laicus de sen. ex. i vi et p c. cu si
de here. i vi Nec requirit declaracionis sententia
q sit hereticus anquam ho heretici y occu
pent p se apostolica Sz do. alb. dt
q opi. d. Car. no 3 vera ft mo p tex.
in pall. c. cu no ab hoie ubi tex. illatz
fa mentioz q dz fieri declaratio et
sic ad c. cu sim q illud e dictum nisi
factum sit adeo notorium q nulla tergiversa
tione posset celare qz tunc no requireret
declaratio qz in incertis et no certis opus
est questionibus ut i c. 4 de re iur. ft ide
dicit do. do. i d. c. cu sim p hic optime
fac q no fuo. i c. tua. i s de coha
cle et mle. ubi tz q si iudex procedit
sup facto notorio vz confessus et si iudex
requiret id esse notorium Ad idem qd no.
fuo i c. ex insinuacione de appell. ubi dt
q qui in actis iudicis inducit notorium
iudex pt procedere q absente no citato
in eo in q notorie constet ex actis p
quo e bonus tex. i c. cu olim i s de
re iudi. et sic no requirit declaratio sup
facto notorio sic tz collegium meus patta
nine consuluit hoc anno q no dicitur
notorium nisi qn est tex. expressus expresse
despones q clericus sit privatus privilegio
clericali ut 3 in bigamo et coniugato
seu deferente habitum et tonsuram cleri
calem et similibus Premissa debitu re
uerentia qua debeo tli ac tanto colle
gio in quo semper humanissime tractatus
fui no credo esse hoc esse verum Na noto
rium resultat ex facto et ubi factum est
dubium tunc requirit declaratio iudicis Na
qn ius est dubium no requirit declaratio
s interpretatio interpretando et declarando

ex ius expressam ut a paritate rationis
ut de similibus ad similia que a iure inter
pretatio magis probabilis s
no necessaria de qua in l. no put ff de leg.
l. et ~~in c.~~ in l. si de interpretatione
ca. ti. et illis c. 1. i p lo. interpretatus
de postu. prela. Unu doctor pt interpretari
mea in ea facultate in q est doctor
l. ulti. C de professo. q in xx consti
li xii. Unu do. pe. de anka in quadam
sua disputatione in q tractat An i p statuta
sit licita quam fo. de fuo. ~~de fuo~~ ex
aminat i c. in ciuitate de usu. ft ipse
do. pe. in 4a parti venia i xiiii q.
in xxvi. tacta. ubi tz p q determinatio
dubiorum sup usuris votis iuramentis et
similibus ptz ad doc. iuris canonici fuo. Cz
iudex pt interpretari l. et canone quo
ad causam q coram eo agitur ut dicit
fuo. i c. cu specialis de app. Ergo
iudex laicus in pt hoc interpretacioz doc
torum in hoc articulo s. an clericus sit privatus
privilegio clericali Ex eis similibus no licz
in hoc articulo interpretari canones i hac
mā loquentes Nam cuiuscumque iudici
tribuitur quo eam agitur hoc lz ut dt fuo.
i d. c. cu specialis de app. pall. fuo
c. cum de fuo. ecc. i vi in quo se
fundat dictum collegium i illo consilio
suo loquitur qn ea spectabat vere ad iudicem
ecclesiasticum et sic loquitur dns Car. Sz si cle
ricus e privatus privilegio clericali iurisdictio
suus puniendi no ptz ad iudicem
ecclesiasticum s ad iudicem laicum Ergo laicus no
violat iurisdictionem ecclesiasticam fuo. c. qm loquitur
in aliis terminis ut dixi ft q determina
tio ipsius collegii facit multu nota
i d. c. cu ne ab ho. Na utrum clericus
incorrigibil posset puniri p iudice laicum
tres principales sunt opi. Prima q
requiratur degradatio 2a q requiratur q
iudex ecclesiasticus tradat clericum iudici laico
3a opi. q absq aliq degradatione et
absq aliq tradicion posset iudex laicus
talem clericum punire quam tz fe. an. et but.
dt istam esse comunem opinionem et tunc doc. no
requirat q fiat declaratio p ecclesiasticum iu
dicem q sit incorrigiblis et tz do. alb.
ut dixi Nec est ergo verum q requiratur
declaratio iudicis ecclesiastici qn sunt opinan
tes doc. dato q no sit tex. expressus s
iudex dz sequi comunem opi. Sz qn 3 dubium factum
tunc requirit q fiat confessus ideo tunc
dz fieri p iudice ecclesiastico hoc modo loquitur c. si iudex
laicus supra ut dicitur de sen. ex. i vi et hec sufficiant

Ex premissis ut clarius tenor huius consilii appareat infero novem conclusiones. Prima quod clericus incedit sine habitu et tonsura et per omnia agit ut laicus, talis deprehensus in criminibus enormibus ut est furtum homicidium potest puniri per iudicem laicum quia nullo gaudet privilegio clericali. Secus si crimen non sit enorme ut ire de nocte cum armis ludere ad taxillos et similia facere tunc non perdit privilegium clericale nisi intervenerit trina monitio.

Secunda conclusio. Si clericus in minoribus constitutus agit directe contra ordinem clericalem ut quia contrahit bigamias impuras vel contrahit cum vidua vel aliquem mutilat vel occidit quia per hoc efficitur irregularis nec potest ordinari ad superiores ordines perdit privilegium clericale et sic puniri potest per iudicem laicum.

Tertia conclusio. Clericus longo tempore se gerens per omnia ut laicus indistincte et si accusatur de criminibus non enormibus potest puniri per iudicem laicum.

Quarta conclusio. Ubi clericus relicto habitu et tonsura clericali committit [vel crimen] enormissimum ut quia interficit presbyterum vel [unicum?] vel committit homicidium proditorie vel furatur res deputatas ad cultum divinum potest puniri per iudicem laicum absque aliqua traditione facienda per iudicem ecclesiasticum. Sed si commisit retento habitu et tonsura in commissione delicti est tradendus curie seculari per ecclesiasticum.

Quinta conclusio. Ubi clericus relicto habitu et tonsura clericali committit vel crimen enorme et si non licet se per omnia ut laicus perdit privilegium canonis. Ita quod nec privatus nec iudex eum interficiens incurrit sententiam excommunicationis et in ista conclusione concordant omnes doctores excepto domino Cardinali.

Sexta conclusio secundum opinionem glossae et doctorum quam puto veram ubi clericus relicto habitu insistit se enormitatibus et si non sit inveteratus perdit privilegium clericale tam canonis quam fori. Sed secundum Io. An. But. et Io. de Imo. requiritur quod sit inveteratus [irre]-teratus autem dicitur qui in enormitatibus perseverat ut quia commisit tria vel quattuor delicta enormia et hoc casu licite potest puniri per iudicem laicum.

Septima conclusio. Ad hoc ut laicus possit procedere contra clericum delinquentem sine habitu vel sine habitu et tonsura necesse est quod deprehendatur in crimine ita quod non sit locus inficiationi et si crimen est manifestum vel ipse met clericus confitetur crimen antequam allegat se clericum. Si ex tunc quod [quod?] privatus privilegio clericali potest iudex laicus ipsum punire. Nec est necesse quod fiat confessio vel probatio criminis repetita coram ecclesiastico ex quo ante illa se clericum non allegavit nec probavit.

Octava conclusio. Ubi clericus ante confessionem vel probationem criminis allegat se clericum et offert se probaturum: nisi crimina propter que est privatus privilegio clericali sint manifesta etiam si sint urgentia indicia de illis criminibus iudex laicus non potest contra ipsum procedere. Non tamen debet malefactorem dimittere ex carcere si pretendit eum esse privatum privilegio clericali. Sed debet vocare episcopum vel eius vicarium ut ipsum [repetant?] presente ipso iudice laico et si constiterit vel probabitur tunc crimen vel talia crimina ex quo vel ex quibus est privatus privilegio clericali vel de ipsis aliter est facta probatio non remittet ad iudicem ecclesiasticum sed ipsum puniet. Nec requiritur quod iudex ecclesiasticus declaret ipsum amisisse privilegium clericale.

Nona et ultima conclusio. Laicus impediens vel usurpans iurisdictionem ecclesiasticam non est ipso iure excommunicatus nisi in casibus in iure expressis et hoc est supra plene declaratum.

Ita ut supra dictum est dico iuris esse. Ego Alexander de Nevo utriusque iuris doctor minimus Padue legens ordinarie in iure canonico et propria manu me subscripsi submittens me emendationi et correctioni cuiuslibet melius sentientis. Et hoc consilium edidi M.cccclxviij. Transcriptum vero fuit per me M.cccclxxiij. vj. Idus septembris. etc.